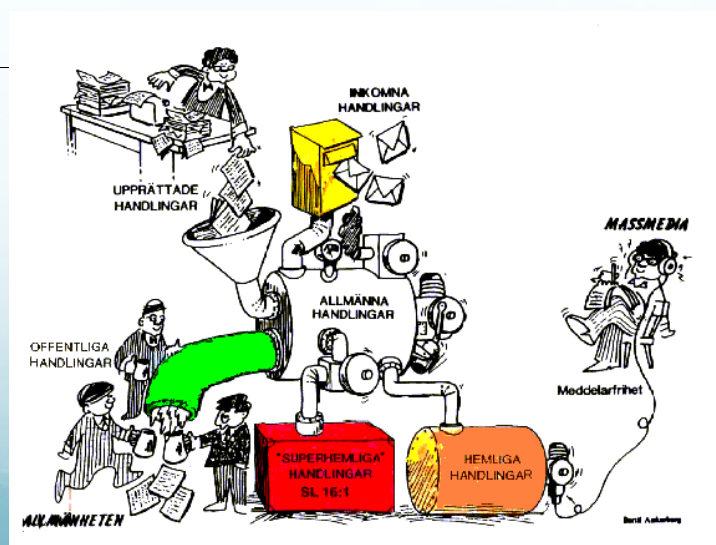

Digital ärende- och dokumenthantering och digital arkivering

Varför är metadata viktigt i dokumenthantering och arkivering?

Kurt Helenelund, SCISCO AB
TAM-arkiv konferens 20081203

Agenda

Varför är metadata viktigt i dokumenthantering och arkivering?

- Vad är metadata?
- Varför är metadata viktigt?
- Var finns metadata?
- Metadata i processer och handlingar
- Att arbeta med metadata
- Metadatastandarder

Vad är metadata?

Sko storlek= 42

Vad är metadata?

Wikipedia: Metadata betyder rent språkligt data om data eller information om data. Ursprungligen användes begreppet metainformation, alltså information om information. Normalt används metadata eller metainformation för att beskriva innehållet och/eller strukturen för en viss datasamling ur något perspektiv.

NE: metadata, data om data, vad gäller en text t.ex. vilket innehåll den har, dess språk och författare.

Varför är metadata viktigt?

- För att hitta
- För att förstå
- För att bedöma relevans
- För att ordna
- För att dela
- För att effektivisera
- För att jämföra
- För att bevara

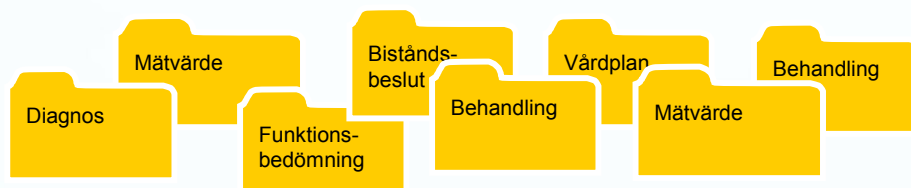
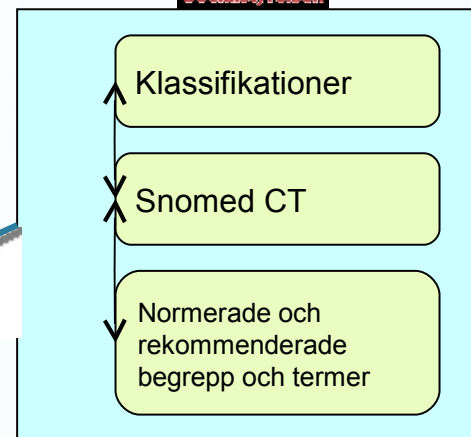
*Grundläggande för
allt kvalitetsarbete!!*

Var finns metadata?

- Google, YouTube, Facebook, Web 2.0, ...
- TV tablåer – kanal, start, slut, ämne, kod, ...
- Bibliotek – ämnesområde, författare, titel, ...
- Produktkonfiguration tillverkande industri
- I sjukhusjournaler – diagnos, dos, ...

Var finns metadata?

Exempel från vård och omsorg

Hälsöärende
"brukarens process"

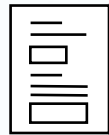

Möten med vård och omsorg

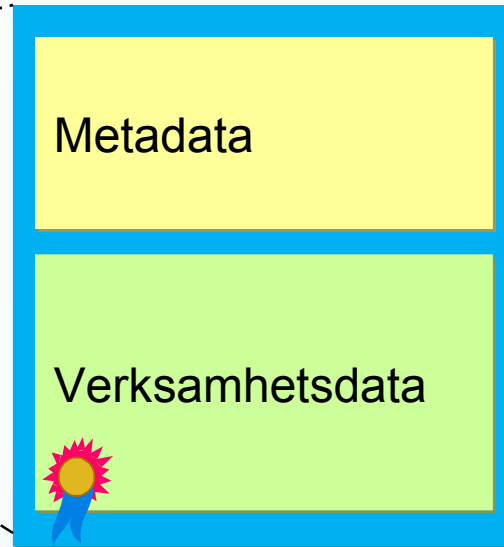

Var finns metadata?

Struktur för elektroniska dokument

Strukturerad information
(syntax och semantik)

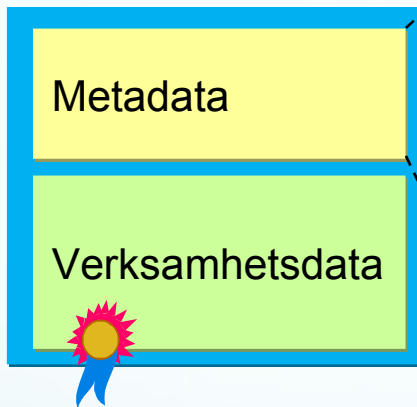

Metadata

Verksamhetsdata

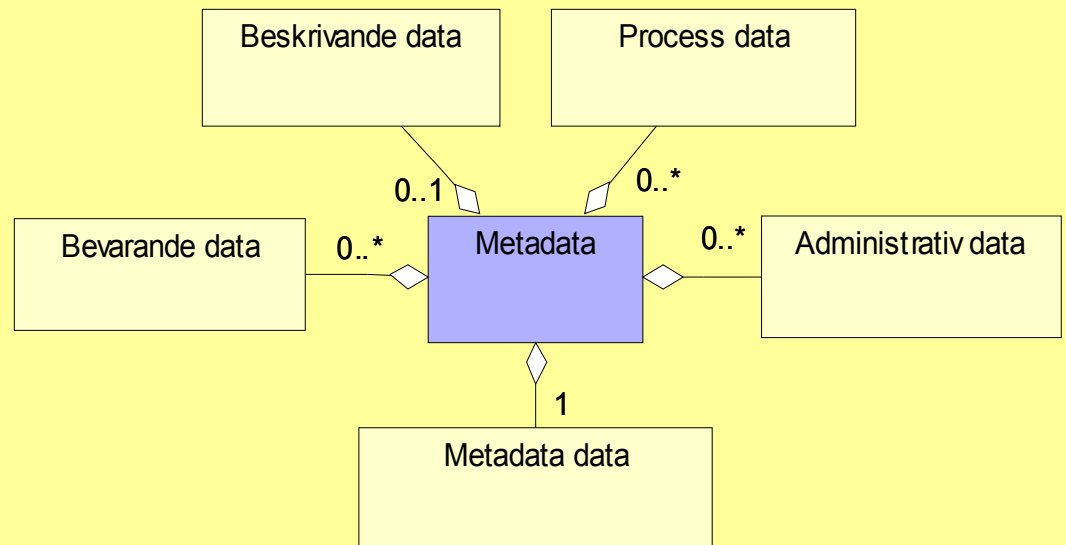
Var finns metadata?

Struktur för elektroniska dokument

Strukturerad information
(syntax och semantik)

Ramverk för Metadata

Var finns metadata?

Struktur för elektroniska dokument

Upphovsman

Medarbetare

Ämne

Källa

Relation

Datum

Rättigheter

Identifikator

Beskrivning

Täckning

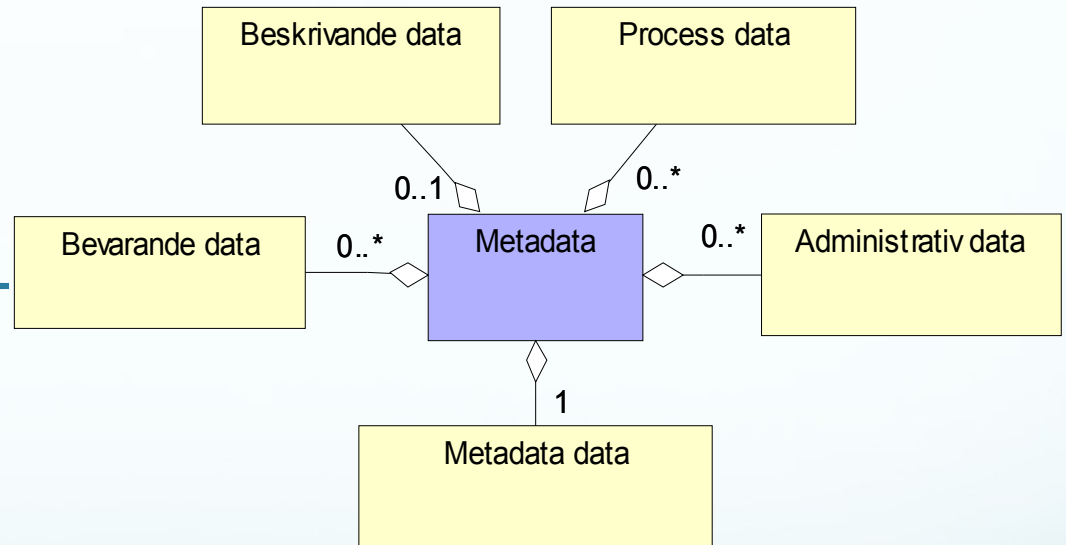
Utgivare

Typ

Språk

Format

Målgrupp

Var finns metadata?

Ramverk för metadata

Block av metadata	Beskrivning	Exempel på existerande standarder
Beskrivande data	Beskriver en resurs för att kunna placera och hitta den igen. Discovery funktion enligt Dublin Core terminologi.	Dublin Core www.dublincore.org
Process data	Beskriver olika faser eller aktiviteter i en resurs livscykel allt från skapandet och mottagning till slutgiltigt bevarande eller gallring. Gäller alla typer av ärende.	Finns ingen etablerad standard även om olika ansatser gjorts ex vis http://www.wfmd.org/
Metadata data	Data som beskriver metadata.	Administrative Core(?)
Bevarande data	Data som beskriver gallring och arkivering.	EAD och ISAD(G)
Administrativ data	Data som beskriver administration av resurser.	MOREQ, ISO 15489

Var finns metadata?

Processer och metadata

UTFORMA SKAPA, SÖKA, REDIGERA, DISTRIBUTUERA, GODKÄNNA, BESLUTA

HTML, PDF, XML,
TIFF, WML, CSV,
MS Office

PUBLICERA

1
Specialister utformar
mallar för dokument.

Mallarna innehåller
viss metadata

2
Skribent söker efter
mall för att skapa
ett dokument.

Sökvägen tillför
metadata

3
Skribent skapar /
redigerar dokument.

Skapandet och
redigeringen tillför
mer metadata
automatiskt.

4
Skribent söker /
sparar dokumentet.

Ny metadata tillförs
automatiskt eller
manuellt.

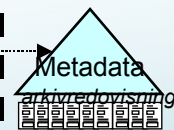
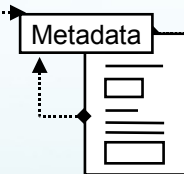
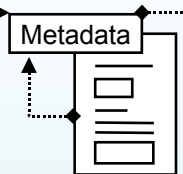
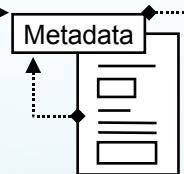
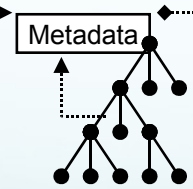
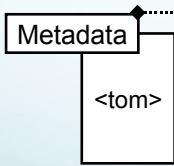
5
Behöriga godkänner
och beslutar om
dokument.

Ny metadata tillförs
automatiskt eller
manuellt.

6
Publicisten samlar in
sammanställer och
redigerar presentation

Ny metadata tillförs
automatiskt eller manuellt.

7
Arkivarien ställer av
dokumentserier.

Ny metadata tillförs
automatiskt eller manuellt.

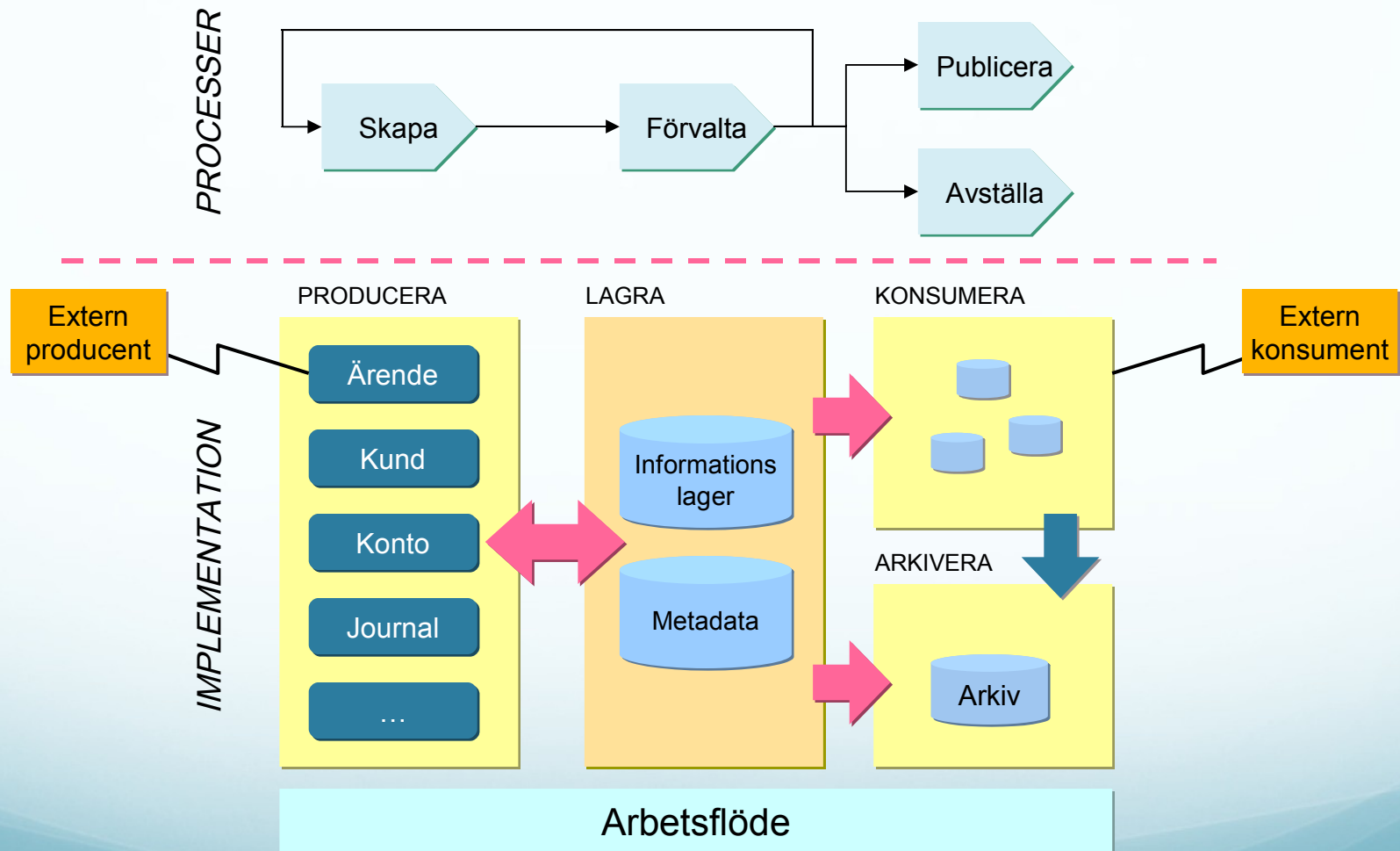

GALLRA
BEVARA

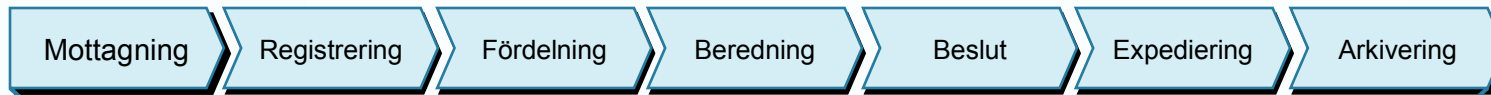
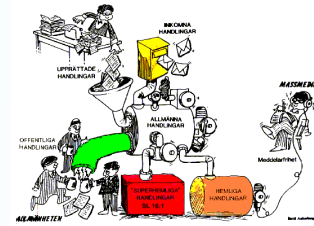

Att arbeta med metadata

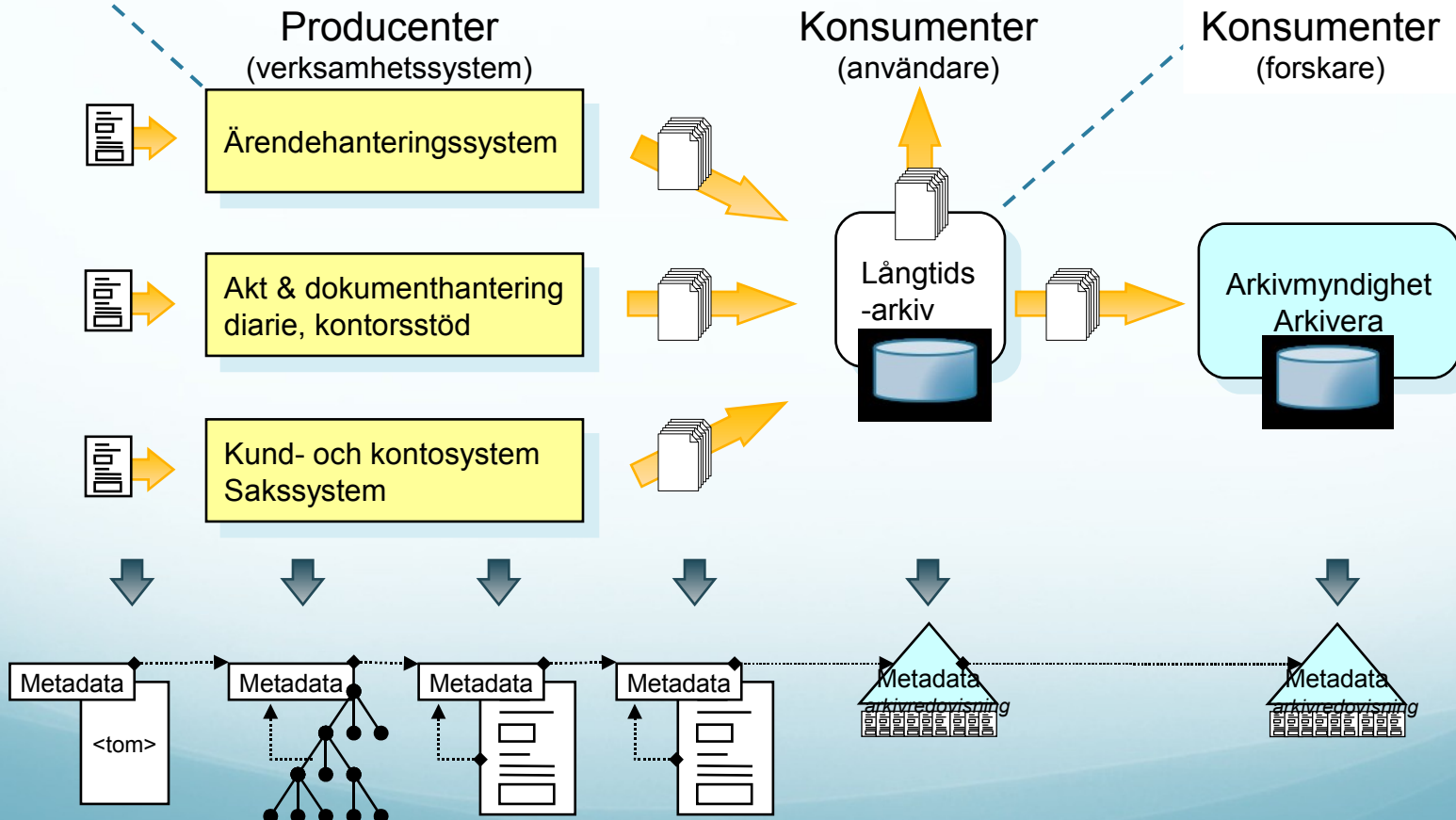
Konceptuell arkitektur

Att arbeta med metadata

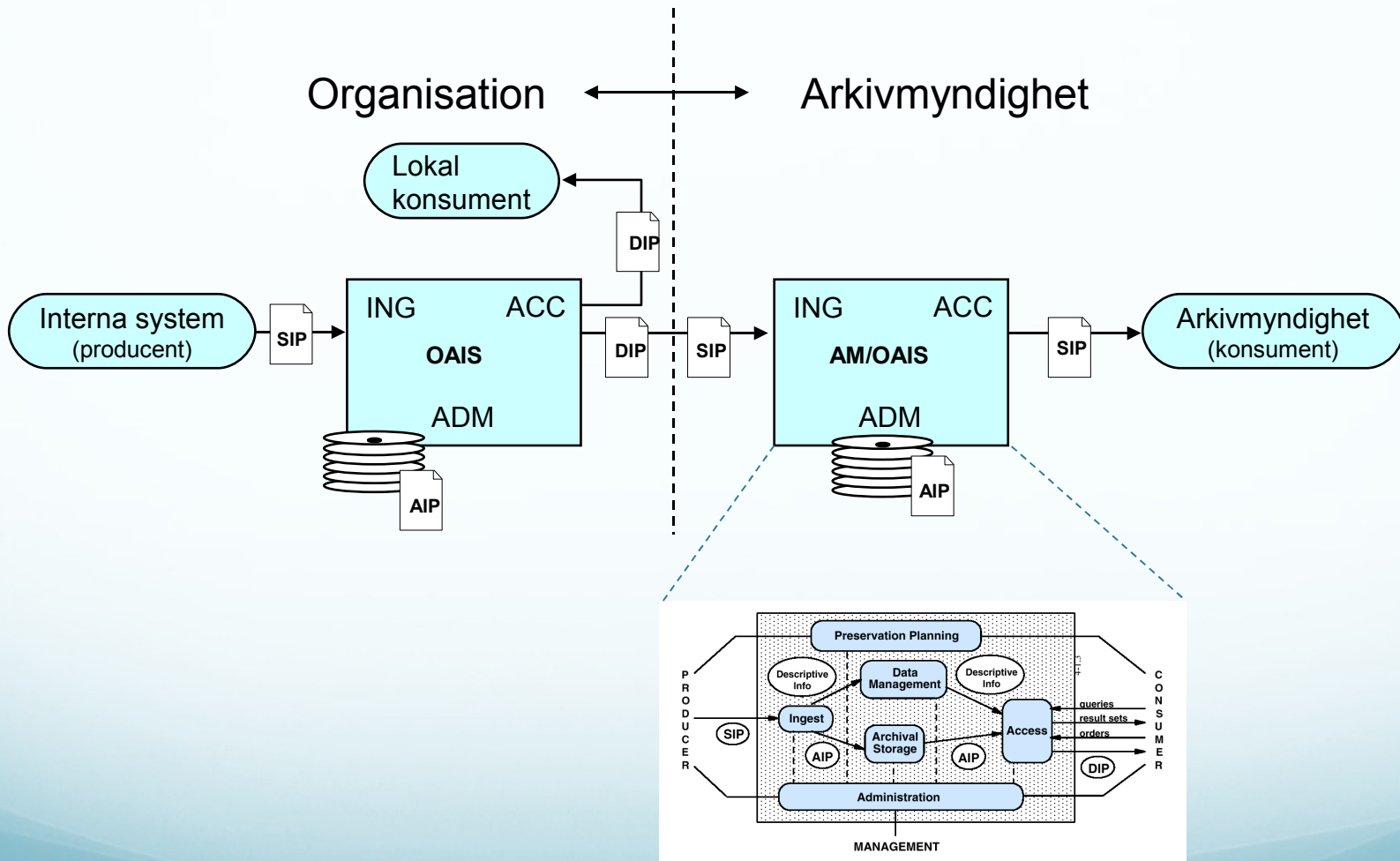

Generell ärendehanteringsprocess

Att arbeta med metadata

OAIS referensmodell

Att arbeta med metadata

- Beskriv termer och begrepp
- Beskriv processerna för ärendehantering (generell eller specifik)
- Beskriv livscykeln för dokument / handlingar
- Beskriv informationen som behövs för dessa
- Beskriv metadata (del av det totala informationsbehovet).
- Märkning (metadata) av dokument och ärenden.
- Välj, besluta och använd någon standard
- **BÖRJA ENKELT**

Standarder

Arkiv

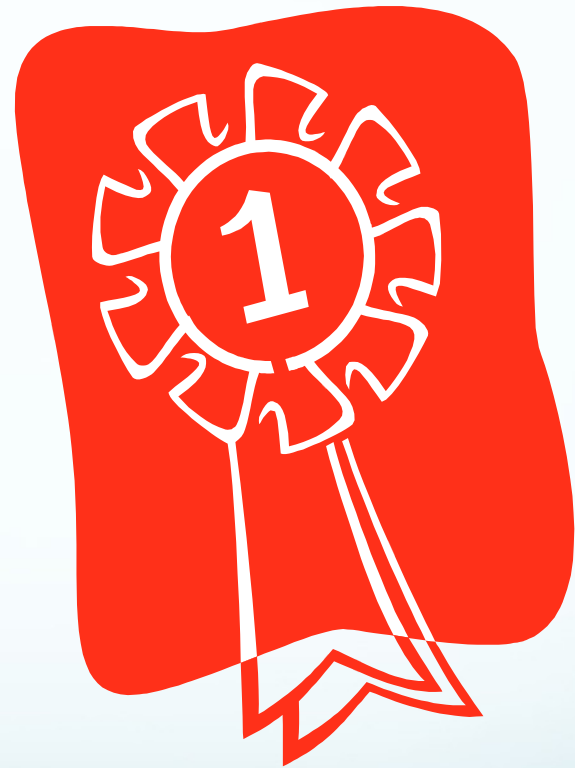
ISAD(G) Archival description
EAD XML-Schema
ISAAR Archival authority records

Dokumenthantering

ISO 15489, MOREQ, RDF
ISO/DTS 23081
Dublin Core, Admin Core(?)

Referensmodell

OAIS Reference Model for an
Open Archival Information System,
ISO 14721

Frågor?

kurt@helenelund.com